

VOOR EEN EERLIJKE VERGOEDING VOOR CREATIVITEIT OP HET INTERNET

SABAM

**ALGEMENE DIRECTIE
Aarlenstraat 75-77 > 1040 Brussel
Tel.: +32(0)2 286 82 65
externe.relaties@sabam.be**

**Zonder water geen leven
Zonder technologie geen internet
Zonder creativiteit geen kunst.**

De missie van SABAM

SABAM garandeert, in alle transparantie, een eerlijke vergoeding aan de duizenden binnen- en buitenlandse auteurs voor wie zij de rechten beheert.

Zij vormt een referentiepunt binnen de creatieve sector en verschaft haar klanten, in alle veiligheid, een snelle en eenvoudige toegang tot het wereldrepertoire.

De Visie van SABAM

SABAM is een onmisbare structuur ten dienste van de cultuur en streeft ernaar elk gebruik van haar repertoire optimaal te vergoeden. Zij tracht haar rechthebbenden, klanten en medewerkers voortdurend een meerwaarde te bieden.

Inhoudstafel

Inhoudstafel	2
Inleiding.....	3
I. Het exclusieve recht van de auteur.....	4
II. Het paradigma van de Access Providers (AP's) waarvan de winst gebaseerd is op het verspreiden van werken.....	4
III. De ineenstorting van de markt van de fysieke geluidsdragers.....	6
1. De achteruitgang van de Europese- en wereldmarkt van de muziekverkoop	6
2. De daling van de rechten uit de verkoop van fysieke dragers voor SABAM	6
3. De achteruitgang van de muziekdistributie in België	6
IV. De groei van de legale onlinemarkt	7
V. De problematiek van het illegaal downloaden.....	8
1. De toename van het illegaal downloaden.....	8
2. Downloadgedrag en -gewoontes.....	8
3. Het inkomstenverlies voor de leden van SABAM door illegaal downloaden	9
VI. Breedband: een aansporing tot overconsumptie ten voordele van de AP's.....	10
1. Breedband.....	10
2. Gevolgen voor de evolutie van de platenverkoop en de mechanische reproductierechten	11
VII. Een “compensatie” door liveoptredens?	12
VIII. De noodzaak om een evenwichtig juridisch en economisch kader te ontwikkelen	14
IX. Het voorstel van SABAM	15
1. De exploitanten van beschermde inhoud op internet en de web 2.0-platformen, die rechtstreeks of zijdelings van de verspreiding en de uitwisseling van beschermde werken profiteren, financieel verantwoordelijk stellen.	15
2. Rekening houden met de veranderde rol van de AP's.	15
Conclusies	18
Glossarium	19

Inleiding

Auteursrechten uit de traditionele cultuurconsumptie blijven nog steeds de belangrijkste bron van inkomsten voor alle scheppende kunstenaars in België. Door de exponentiële opkomst van nieuwe technologieën, die het almaar makkelijker maken om werken te consumeren en te verspreiden in de digitale wereld, maken de creatieve gemeenschap en hun collectieve beheersvennootschappen zich steeds meer zorgen over het 'gratis' muziek- en filmverhaal van een hele generatie.

Internet en creativiteit zijn twee sectoren met talrijke spelers die de eigen belangen verdedigen, verschillende doelstellingen nastreven en hetzelfde probleem dan ook uiteenlopend en zelfs tegenovergesteld interpreteren. Dat vergemakkelijkt er de vaak moeizame onderhandelingen niet op.

De Access Providers (AP's) stellen internetgebruikers in staat om auteursrechtelijk beschermde werken te downloaden en uit te wisselen. Daarbij zien wij de op internet beschikbare beschermde inhoud exploderen, de inkomsten van de AP's fors toenemen en, tegelijkertijd, de auteurs met een kluitje in het riet gestuurd worden.

Geconfronteerd met dit ingewikkelde vraagstuk is het voor de Belgische Vereniging van Auteurs, Componisten en Uitgevers (SABAM) uiterst belangrijk om de rechten van de duizenden kunstenaars die zij vertegenwoordigt in de digitale wereld te beschermen. Deze analyse pleit voor een eerlijke vergoeding waar de auteurs voor het gebruik van hun repertoire door de AP's op internet aanspraak op kunnen maken.

In dat licht wenst SABAM haar steentje bij te dragen door cijfermateriaal en voorstellen aan te reiken als stof tot nadenken voor de toekomstige debatten. Daarbij is haar doel de nieuwe verbruiksvormen beter te beheersen, erop te anticiperen en de culturele diversiteit veilig te stellen door bedrijfsmodellen te kiezen die met alle rechthebbenden rekening houden.

I. Het exclusieve recht van de auteur

Een auteur geniet exclusieve rechten op zijn werk. Die laten hem de keuze om zijn werk al dan niet te laten exploiteren, bijvoorbeeld door het te laten reproduceren, aan het publiek mee te delen of op verzoek ter beschikking te stellen, o.a. op internet.

Met andere woorden: om een beschermd werk te mogen gebruiken is voorafgaande toestemming van de auteur nodig. Dus ook als men een werk op internet aan het publiek ter beschikking stelt. Alleen de auteur, zijn rechthebbenden, of zijn wettelijke vertegenwoordigers (zijn erfgenamen of de persoon aan wie hij zijn rechten heeft afgestaan – uitgever, beheersvennootschap, enz.) hebben het recht om een dergelijke toestemming te verlenen, gedurende de hele beschermingstermijn van het auteursrecht (tot zeventig jaar na het overlijden van de auteur).

De exclusieve rechten van de auteur op internet werden voor het eerst erkend door het Verdrag van de Wereldorganisatie voor de Intellectuele Eigendom (WIPO) inzake auteursrecht van 20 december 1996. De Europese richtlijn 2001/29 van 22 mei 2001 betreffende de harmonisatie van bepaalde aspecten van het auteursrecht en de naburige rechten in de informatiemaatschappij doet dat eveneens.

Op het internet zijn tegenwoordig ontelbare auteursrechtelijk beschermde werken – gaande van muziek en films tot afbeeldingen en teksten – in omloop zonder toestemming van de auteur en zonder dat die daarvoor wordt vergoed.

SABAM, coöperatieve vennootschap, die 36.000 rechtstreeks bij haar aangesloten leden telt en via wederkerigheidsovereenkomsten alle bij haar zusterverenigingen in het buitenland aangesloten rechthebbenden vertegenwoordigt, pleit ervoor dat in het kader van de exploitaties via internet het principe van het exclusieve recht van de auteur in acht wordt genomen.

II. Het paradigma van de Access Providers (AP's) waarvan de winst gebaseerd is op het verspreiden van werken

Internet is een belangrijk middel geworden om culturele producten te promoten, te verspreiden en te verbruiken. Het verschaft gebruikers overal en altijd toegang tot creatieve inhoud.

Het online-aanbod aan beschermde werken was nooit zo uitgebreid als vandaag. De diensten waarmee creative contents verspreid, uitgewisseld en gekopieerd kunnen worden, hebben een hoge vlucht genomen. Door de opmars van geavanceerde mobiele netwerken en de beschikbaarheid van digitale toestellen kunnen bestanden online worden verspreid op een markt waarvan de omvang nog niet te bevatten is. Terwijl veel websites die creatieve inhoud aanbieden nog niet rendabel zijn, getuigen verscheidene grootschalige overnames van het vertrouwen in het potentieel om die inhoud te gelde te maken. Daardoor is het internetgebeuren, dankzij zijn creatieve inhoud, een uiterst belangrijk gegeven geworden en vormt het een grote economische opportuniteit.

Sommige grote spelers op de markt, zoals de AP's, hebben dat goed begrepen. Zij verlenen toegang tot internet en geven allerhande informatie door, waaronder creatieve inhoud, die hun belangrijkste toegevoegde waarde uitmaakt. Zij hebben hun imperium ontwikkeld op basis van de doorgifte van beschermde werken en het leveren van de diverse middelen waarmee de internetgebruikers die creative contents kunnen gebruiken¹.

De omzetten die de AP's uit de op internet circulerende werken puren, zijn gigantisch. De auteurs genieten echter amper of niet van die inkomsten. Integendeel: zij zien de uit hun creative contents voortvloeiende opbrengsten op de bankrekeningen van de AP's verdwijnen.

Er is een grove wanverhouding ontstaan ten nadele van de auteurs, componisten en uitgevers en ten voordele van de AP's. Bovendien zijn deze providers niet bepaald transparant, want ondanks uitgebreid speurwerk kon de omzet uit de door hen aangeboden internetdiensten niet duidelijk worden achterhaald.

¹ Zie de studie over de internettarieven van Test-Aankoop op www.test-aankoop.be/tarief.

Waarnemers menen nochtans dat de aantrekkelijkheid en het uitbreiden van het aanbod aan creative contents en onlinediensten het aantal internetaansluitingen en dus de omzet van de AP's doet toenemen. Omgekeerd zou het internet zonder creatieve inhoud zijn aantrekkingskracht grotendeels verliezen. Het aantal internetaansluitingen zou dalen en de AP's zouden hun huidige omzetcijfers niet meer halen. Bovendien gaat de indrukwekkende toename van het aantal internetaansluitingen, zoals blijkt uit de onderstaande tabellen en grafiek, ook gepaard met de achteruitgang van de Belgische offline-muziekmarkt en, bijgevolg, met de dalende inkomsten aan mechanische reproductierechten van SABAM.

Tabel 1 Basiscijfers

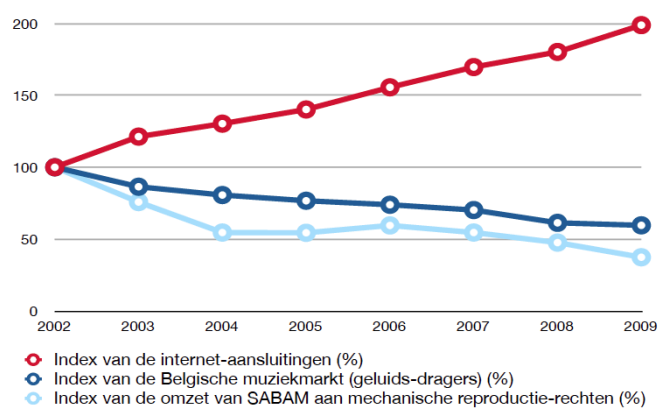
	Internet-aansluitingen	Belgische muziekmarkt (geluidsdragers)	Omzet van SABAM aan mechanische reproductierechten
2002	1.560.000	143.800.000 €	27.842.871 €
2003	1.892.330	124.300.000 €	21.101.115 €
2004	2.032.766	116.000.000 €	15.195.286 €
2005	2.187.000	110.300.000 €	15.147.818 €
2006	2.427.335	106.300.000 €	16.572.134 €
2007	2.647.039	101.000.000 €	15.199.715 €
2008	2.811.183	88.200.000 €	13.246.642 €
2009	3.102.360	85.700.000 €	10.413.376 €

Tabel 2 Basiscijfers (basis 100 in 2002), Bronnen²

	Index van de internet-aansluitingen (%)	Index van de Belgische muziekmarkt (geluidsdragers) (%)	Index van de omzet van SABAM aan mechanische reproductierechten (%)
2002	100,0	100,0	100,0
2003	121,3	86,4	75,8
2004	130,3	80,7	54,6
2005	140,2	76,7	54,4
2006	155,6	73,9	59,5
2007	169,7	70,2	54,6
2008	180,2	61,3	47,6
2009	198,9	59,6	37,4

² Internetaansluitingen: ISPA MarketSurvey – www.ispa.be

Belgische muziekmarkt (geluidsdragers): BEA; alleen de cijfers van de producenten. Omzet aan mechanische reproductierechten: jaarverslagen SABAM.

Grafiek 1 Aantal internetaansluitingen versus de Belgische muziekmarkt (geluidsdragers) en omzet aan mechanische reproductierechten 2002-2009 (basis 100 in 2002).

Het aantal internetaansluitingen is tussen 2002 en 2009 inderdaad gestegen van 1.560.000 tot 3.102.360, d.w.z. een groei met 99%. Tijdens diezelfde periode zijn de Belgische muziekmarkt en de omzetcijfers van de mechanische reproductierechten gekelderd.

III. De ineenstorting van de markt van de fysieke geluidsdragers

De creatieve industrie maakt een nooit geziene economische crisis door.

1. De achteruitgang van de Europese en wereldmarkt van de muziekverkoop

In Europa was volgens IFPI (International Federation of the Phonographic Industrie) de markt van de muziekverkoop in 1999 goed voor een omzet van 28,5 miljard €. Een decennium later is dat cijfer teruggevallen tot 14 miljard €. Dat betekent dus een halvering op minder dan tien jaar tijd. Bovendien is de omzet van de muzieksector in Europa in 2008 alleen al met 6% gedaald.

De illegale download blijft zwaar wegen op de muziekverkoop. Op wereldschaal is de verkoop van muziek in 2010 dan ook verder blijven dalen waardoor het totale zakencijfer met 8 tot 9% gezakt is tegenover 17,3 miljard dollar in 2009. Volgens het IPFI door het verval van de verkoop van CD's.

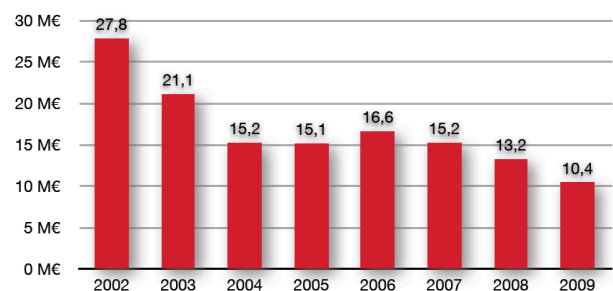
Alles bij elkaar is de wereldwijde markt voor muziek met bijna één derde gedaald (-31%) in zeven jaar tijd.

2. De daling van de rechten uit de verkoop van fysieke dragers voor SABAM

In België zijn de door SABAM geïnde rechten voor de verkoop van fysieke dragers (platen, cd's, muziek-dvd's, enz.) in de periode 2002-2009 met 62,61% gedaald. Concreet betekent dat een inkomstenverlies van 17,43 miljoen €. In de onderstaande tabel van de mechanische reproductierechten in België is te zien hoeveel het jaarlijkse inkomstenverlies ten opzichte van 2002 bedraagt.

Tabel 3 Evolutie van de mechanische reproductierechten in België 2002-2009, bron SABAM

	Omzetvariatie versus 2002 (%)	Jaar op jaar omzetvariatie (in M€)
2003	-24,21%	-6,74
2004	-45,40%	-5,90
2005	-45,58%	-0,05
2006	-40,48%	1,42
2007	-45,40%	-1,37
2008	-52,41%	-1,95
2009	-62,61%	-2,84
Totaal	-62,61%	-17,43

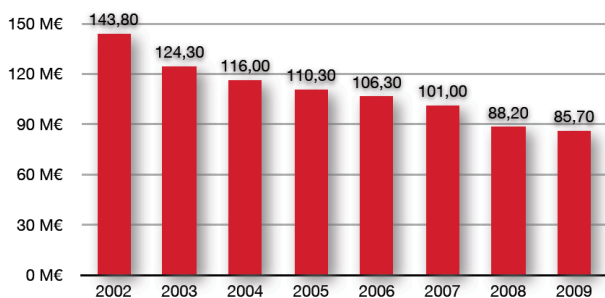
Grafiek 2 Evolutie van de mechanische reproductierechten in België 2002-2009 (in miljoenen €), bron SABAM

3. De achteruitgang van de muziekdistributie in België

Tussen 2002 en 2009 namen de totale inkomsten uit de distributie van muziekopnames³ in België met 40,4 % af, van 143,8 miljoen € in 2002 tot 85,7 miljoen € in 2009⁴, of een gemiddelde daling van ongeveer 5 % per jaar.

³ Het gaat om fysieke verkopen (singles, albums, premiums en muziek-dvd's), digitale verkopen en eventuele retouren (zie glossarium).

⁴ Bron: BEA – Belgian Entertainment Association

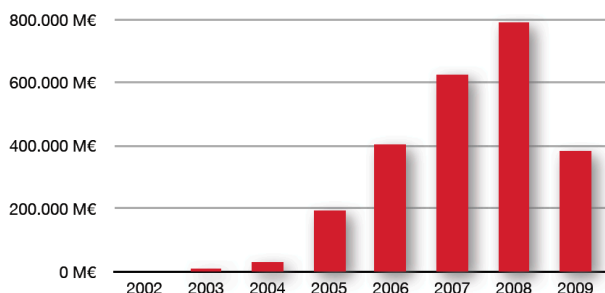

Grafiek 3 Evolutie van de omzet van de Belgische platenindustrie tussen 2002 en 2009 (in miljoenen €), bron BEA.

IV. De groei van de legale online-markt

De groei van het legale online-aanbod weerspiegelt niet het reële gebruik van beschermde werken op internet.

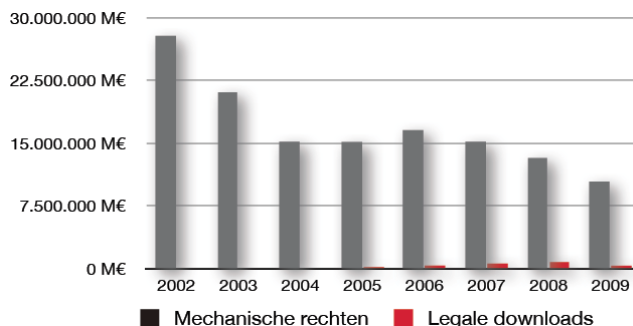
Onderstaande grafiek toont dat de door SABAM geïnde bedragen voor legale downloads van internet sinds 2002 groeien. Tussen 2003 en 2008 stegen de inkomsten uit internetdownloads van 10.000€ tot 790.256€ en tussen 2007 en 2008 stegen de bewuste inningen met 164.712€. In 2009 lagen de bedragen 135.382€ lager dan in 2008. Dat is enerzijds te wijten aan de versnippering⁵ van het online⁶ repertoire en anderzijds aan de miljoenen surfers die op het internet muziek delen.

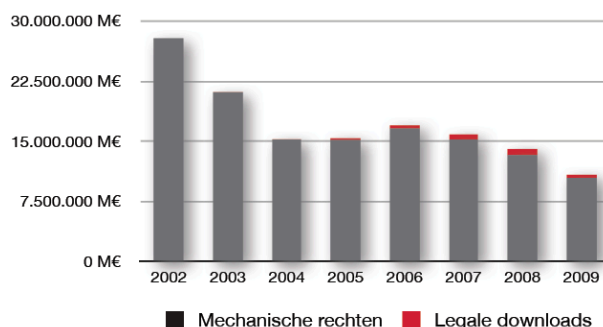
Grafiek 4 Evolutie van de inning voor legale downloads in België 2002-2009 (in €), bron SABAM

De volgende grafieken, waarin de evolutie van de mechanische rechten ten opzichte van de legale downloads tussen 2002 en 2008 is weergegeven,

geven aan dat de online-inkomsten van SABAM tijdens die periode weliswaar gestegen zijn, maar dat zij slechts een gering percentage vertegenwoordigen tegenover de dalende inkomsten aan mechanische reproductierechten.

Grafiek 5 Evolutie van de mechanische reproductierechten vs. legale downloads 2002-2009 (in €), bron SABAM

Grafiek 6 Totale evolutie van de mechanische reproductierechten en legale downloads 2002-2009 (in €), bron SABAM

In 2010 steeg de muziekverkoop op internet slechts met 6%. Dat is nog maar de helft van de stijging in 2009 en dus veel minder dan de vorige jaren.

Hierbij valt aan te stippen dat het legale aanbod zou kunnen verbeteren als alle spelers hun verantwoordelijkheid zouden opnemen en dus als al wie zijn voordeel doet met de doelbewuste doorgifte van beschermd materiaal, d.w.z. met de exploitatie ervan, daarvoor rechten zou betalen.

Kortom: de cijfers van de legale exploitatie op de Belgische muziekmarkt zijn belachelijk laag in verhouding tot de illegale downloads die via de AP's gebeuren. Volgens IFPI bestaat de digitale muziekhandel wereldwijd voor 95% uit piraterij.

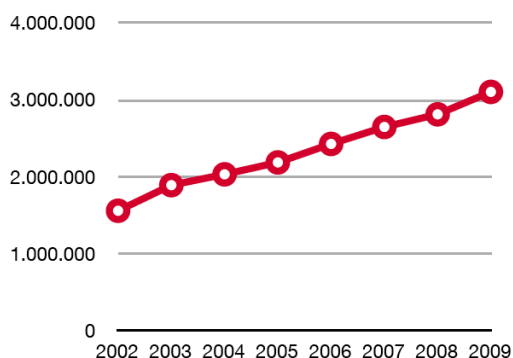
⁵ Meer informatie over het begrip versnippering van het online repertoire is beschreven in het glossarium.

⁶ SABAM vertegenwoordigt niet meer het volledige online wereldrepertoire.

V. De problematiek van het illegaal downloaden

1. De toename van het illegaal downloaden

Er valt een groeiend aantal illegale downloads van films en muziek op te tekenen en tegelijkertijd een stijgend aantal internetaansluitingen. Tussen 2002 en 2009 is het aantal internetaansluitingen met 98,87% gestegen en alleen al tussen 2008 en 2009 met 18,67 %.

Grafiek 7 Evolutie van het aantal internetaansluitingen 2002-2009, source: ISPA⁷

Werken aanbieden, verspreiden, downloaden en kopiëren is kinderspel.

Digitale piraterij vreet de intellectuele eigendom aan. De cijfers zijn onrustwekkend, zowel in België, in Europa als wereldwijd⁸. Het fenomeen grijpt steeds verder om zich heen⁹.

Nochtans wordt piraterij in geen enkele andere industrie gedoogd!

⁷ ISPA MarketSurvey, *op.cit.*

⁸ Zie o.a. het onderzoek van de firma Big Champagne Media Measurement, waarin de balans van de meest illegaal gedownloade video-inhoud sinds begin 2009 wordt opgemaakt en wordt aangegeven in welke mate illegale downloads in een jaar tijd zijn toegenomen, aangehaald door *Les Echos* van 31/08/2009. Zie voor meer informatie <http://bcdash.bigchampagne.com>.

⁹ Meer informatie over de ontwikkeling en de weerslag van internetpiraterij op Europees vlak is te vinden in de studie van TERA Consultants, *Building a digital economy : the importance of saving jobs in the EU's creative industries*, maart 2010.

2. Downloadgedrag en -gewoontes

In april 2009 stelden de BAF (Belgian Anti-piracy Federation), de BSA (Business Software Alliance) en SABAM een onderzoek over het downloadgedrag en de downloadgewoonten van studenten voor¹⁰.

Dat werd in december 2008 door de Karel De Grote Hogeschool in Antwerpen uitgevoerd bij 1.112 studenten aan verschillende Belgische universiteiten en hogescholen. Uit die studie blijkt dat 90% van de ondervraagde studenten films, games, muziek en software van internet binnenhaalt.

Met 77% is muziek goed voor de meest gedownloade inhoud. Daarna volgen software en films (meer dan 30%) en ten slotte games (12%). Het onderzoek toonde ook aan dat 79% van de videobestanden, 64% van de audiobestanden en 62% van de spelbestanden illegaal verkregen werd.

Voorts haalt elke student jaarlijks gemiddeld 1.332 liedjes, 108 films en 11 games van het internet af.

Eén respondent op tien weet niet of hij muziek (11%), films (10%) of spelletjes (11%) van een legale of illegale bron binnenhaalt. Legale en illegale downloadbronnen, of die nu gratis zijn of niet, vallen voor de consument op internet niet altijd duidelijk te herkennen. Illegale contents zijn echter niet zonder risico's.

SABAM heeft al campagnes¹¹ gevoerd om bedrijven en consumenten bewust te maken van de risico's die verbonden zijn aan piraterij en digitale namaak (bv. verspreiding van virussen, bankkaartfraude, misbruik van persoonsgegevens).

Volgens de BEA heeft muziekpiraterij een enorme invloed op de investeringen in en de ontwikkeling van de carrière van een artiest. Twee maanden lang werden de illegale downloads van het nieuwe album "Almost Bangor" van de Belgische groep Novastar onderzocht. Dat leidde tot verrassende resultaten.

Van elke vijf gedownloade albums werd er slechts één vergoed. Geraamd wordt dat voor elk liedje dat in de Europese Unie legaal wordt gedown-

¹⁰ SABAM, BAF (Belgian Anti-piracy Federation), BSA (Business Software Alliance), *Het downloaden door Belgische studenten: attitude en gewoontes*, Werelddag van de Intellectuele Eigendom, april 2009.

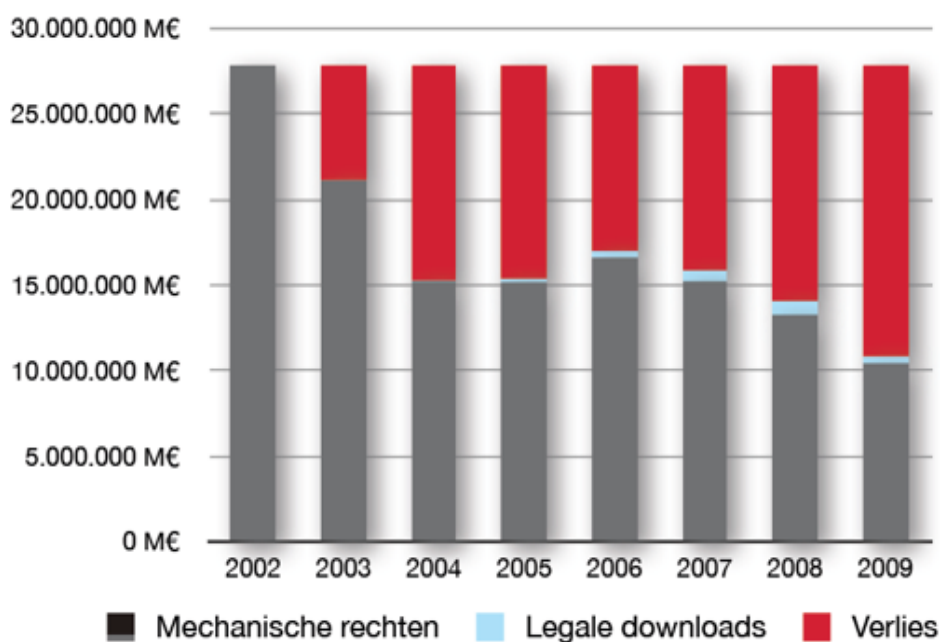
¹¹ IFPI Belgium, BAF, BSA, SABAM, *Bescherm uw onderneming tegen de valkuilen van het web. Praktische gids over informatieveiligheid en auteursrecht*, verantw. uitg.: Olivier Maeterlinck, Brussel, 2006. Zie ook www.hetisuwzaak.be.

load, er 19 illegaal worden binnengehaald. Die bedroevende vaststelling geldt ook voor de andere sectoren van de scheppende kunst (films, stripverhalen, boeken, enz.). Zo werden, volgens bevindingen van de Association of American Publishers, in 2009 in de Verenigde Staten 9 miljoen illegale downloads van auteursrechtelijk beschermde boeken opgetekend, met een gemiddelde van 10.000 downloads per boek.

Bovendien houdt die raming geen rekening met het feit dat er steeds meer muziek op het web voorkomt. De raming van het globale verlies ten gevolge van illegaal downloaden voor de rechthebbenden van SABAM blijft dus geenszins beperkt tot 85.316.424€.

3. Het inkomstenverlies voor de leden van SABAM door illegaal downloaden

In de onderstaande grafiek is te zien dat het verlies voor de leden van SABAM ten gevolge van illegaal downloaden, ten opzichte van de inkomsten aan mechanische rechten in 2002, voor 2009 neerkomt op 16.774.620€, voor 2008 op 13.805.973€, voor 2007 op 12.017.612€, voor 2006 op 10.868.450€, voor 2005 op 12.500.543€, voor 2004 op 12.617.470€ en voor 2003 op 6.731.756€. Het gecumuleerde verlies van 2003 tot 2009 bedraagt 85.316.424€. Het totale verlies sinds het ontstaan van internet, in 1985, ligt uiteraard nog hoger.

Grafiek 8 Totale evolutie van de mechanische rechten, legale downloads en het inkomstenverlies voor de leden van SABAM door illegaal downloaden 2002-2009 (in €), bron SABAM

VI. Breedband: een aansporing tot overconsumptie ten voordele van de AP's

1. Breedband

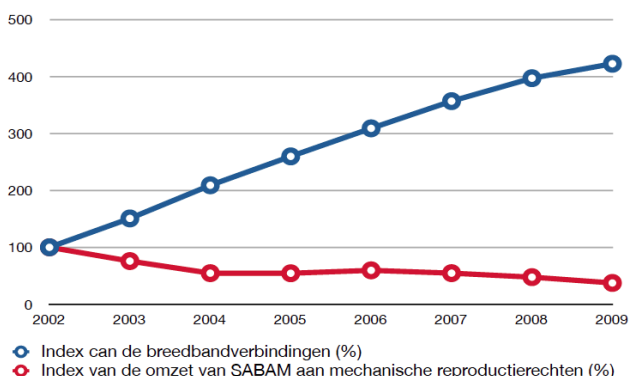
Behalve het illegaal downloaden zet ook het groeiende gebruik van steeds snellere breedbandverbindingen de toepassing van het exclusieve recht van de auteurs zwaar onder druk.

Het grote verkeer dat creatieve inhoud op internet veroorzaakt en het comfort en de snelheid die surfers verlangen, werkt de vraag naar breedbandverbindingen in de hand.

Breedbandinternet maakt het weliswaar mogelijk sneller muziek of films binnen te halen, maar samen met andere factoren, zoals de groeiende opslagcapaciteit van computermateriaal, heeft het ook bijgedragen tot de ontwikkeling van P2P-technologieën, waaronder het BitTorrent-protocol, een paradijs voor illegale praktijken.

De toegang tot creatieve inhoud, onder meer door middel van P2P-software, is ongetwijfeld een van de redenen waarom veel klanten zich op breedbandinternet abonneren. Breedbandinternet is een technologie die inspeelt op de wensen van een groeiend aantal gebruikers, die makkelijker en sneller toegang biedt tot creatieve inhoud en die het downloaden van beschermde werken alsmaar eenvoudiger maakt.

In dat licht speelt de boom van creatieve inhoud op internet ongetwijfeld een rol in de verkoop van breedbandabonnementen, die duur zijn en bijgevolg enorme inkomsten opleveren voor de AP's, maar niet voor de auteurs.

Grafiek 9 Aantal breedbandverbindingen vs. omzet aan mechanische reproductierechten 2002-2009, relatief tegenover het jaar 2002

Tabel 4 Aantal breedbandverbindingen vs. omzet aan mechanische reproductierechten 2002-2009, absolute cijfers

	Aantal breedbandverbindingen (per 100 inwoners)	Omzet van SABAM aan mechanische reproductierechten
2002	6,7	27.842.871 €
2003	10,1	21.101.115 €
2004	14,0	15.195.286 €
2005	17,4	15.147.818 €
2006	20,7	16.572.134 €
2007	23,9	15.199.715 €
2008	26,6	13.246.642 €
2009	28,3	10.413.376 €

Tabel 5 Aantal breedbandverbindingen vs. omzet aan mechanische reproductierechten 2002-2009, relatief tegenover het jaar 2002

	Index van de breedbandverbindingen (%)	Index van de omzet van SABAM aan mechanische reproductierechten (%)
2002	100	100
2003	151	76
2004	209	55
2005	260	54
2006	309	60
2007	357	55
2008	397	48
2009	422	37

Bronnen:

- Breedbandverbindingen: Eurostat¹²
- Omzet mechanische reproductierechten: jaarverslagen SABAM

De AP's hebben zich werkelijk meester gemaakt van de creatieve markt. Dankzij een uitgebreid en krachtig kabelnet vergemakkelijkt en versterkt breedband hun greep nog.

België heeft het dichtste kabelnet van Europa en een hoge penetratie van breedbandinternet. Volgens een studie van het Amerikaanse bedrijf

¹² Eurostat – Broadband Penetration Rate code document: tsir150 - 25/02/2011.

Akamai Technologies¹³ staat België op de achtste plaats in de wereldwijde top 10 van snelste internetverbindingen, waarbij 31% van de verbindingen sneller is dan 5 Mbps¹⁴ (megabits per seconde) (zie onderstaande tabel).

Tabel 6 Breedbandaansluitingen, verdeling van de snelheden (%)

Land	% sneller dan 5 Mbps	5 -> 10 Mbps	10 -> 15 Mbps	15 -> 20 Mbps	20 -> 25 Mbps	>25 Mbps
1 Zuid-Korea	74%	29%	15%	8,6%	5,7%	16%
2 Japan	60%	34%	17%	5,5%	2,0%	1,9%
3 Roemenië	46%	33%	7,9%	2,4%	1,1%	1,8%
4 Zweden	42%	31%	6,7%	2,2%	0,9%	1,6%
5 Hongkong	39%	21%	6,6%	3,9%	2,6%	5,7%
6 Nederland	35%	29%	3,7%	0,9%	0,4%	1,5%
7 Denemarken	33%	29%	3,0%	0,7%	0,3%	0,4%
8 België	31%	29%	1,2%	0,2%	0,1%	0,3%
9 Republiek Tsjechië	30%	25%	2,5%	0,9%	0,5%	1,4%
10 Letland	25%	18%	3,8%	1,4%	0,7%	1,3%
...						
12 Verenigde Staten	24%	19%	2,3%	0,7%	0,4%	1,0%

Naast het feit dat breedbandinternet steeds meer ingeburgerd raakt, is er ook het hangijzer dat de AP's toegang bieden tot een veelheid aan contents en diensten. Dat is een doorslaggevend verkoopargument om bepaalde tariefformules aan te bieden, zoals de forfaits waarmee het mogelijk is zonder volumebeperking te downloaden.

SABAM staat achter technologische ontwikkelingen. Zij wil de rechten van internetgebruikers niet beknootten door breedbandinternet te belemmeren en de downloadvolumes te beperken, maar zij pleit voor een evenwichtige verdeling van de winsten die zij opbrengen.

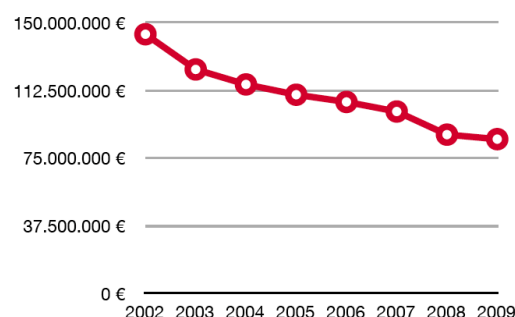
2. Gevolgen voor de evolutie van de platenverkoop en de mechanische reproductierechten

De opmars van het illegaal downloaden, in de hand gewerkt door breedbandinternet, heeft een rechtstreekse weerslag op de verkoop van platen

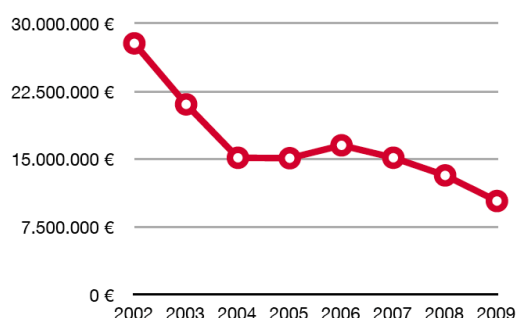
en legale bestanden, op de mechanische reproductierechten en bijgevolg op de hele muzieksector¹⁵.

De Belgische muziekmarkt is er tussen 2002 en 2009 met 40,4% terwijl de mechanische reproductierechten op 6 jaar tijd haast halveerden!

Het publiek consumeert echter niet minder muziek dan vroeger, wel integendeel.

Grafiek 10 Evolutie van de Belgische muziekverkoop (geluidsdrager) 2002-2009 (in €). Bron: BEA

Grafiek 11 Evolutie van de omzet aan mechanische reproductierechten 2002-2009 (in €). Bron: SABAM

De muziekindustrie is een grote werkgever. Aan de rechtstreekse tewerkstelling die voortvloeit uit de activiteit van auteurs, componisten, musici, platenfirma's, muziekuitgevers, collectieve beheersvennootschappen, instrumentenmakers, academies, concertpromotoren, platenhandelaars, mediatheken, enz., moet immers ook de zijdelingse werkgelegenheid worden toegevoegd bij pers, radio en televisie, in de reclamewereld, bij de instanties die toezicht houden op culturele activiteiten, enz.

Behalve de auteurs zien ook bioscopen, videotheken, (online) winkels en technologiebedrijven door

¹³ Zie www.express.be en <http://www.thomascrampton.com/internet/asia-internet-speed/>.

¹⁴ De gangbare schrijfwijze voor de in de computerindustrie gebruikelijke eenheid voor de snelheid van gegevensoverdracht.

¹⁵ Voor meer informatie over de ontwikkeling van breedbandinternet en de gevolgen ervan op Europees vlak, zie TERA Consultants, *op.cit.*

illegaal downloaden een deel van hun inkomsten door de neus geboord.

De Europese creatieve industrieën vertegenwoordigden in 2008 ongeveer 860 miljard €. Dat is 6,9% van de totale verkoop in Europa. De industrie verloor in 2008 bijna 10 miljard € en meer dan 185.000 banen. Tegen 2015 zou het totale verlies kunnen oplopen tot 240 miljard € en zouden 1,2 miljoen banen verloren kunnen gaan, aldus de BAF.

Illegaal downloaden schaadt de werkgelegenheid zwaar. Het is dan ook noodzakelijk proportionele maatregelen te treffen, rekening houdend met de verschillende digitale technologieën en de ontwikkeling van mededingingsversturende diensten die bijdragen tot de ineenstorting van de fysieke kunstsector.

Respect voor de rechten van de auteur draagt ook bij tot culturele verscheidenheid en biedt de consument de garantie dat hij in de toekomst nog van nieuwe werken zal kunnen genieten, wat voor de samenleving een grote verrijking is.

We moeten niet alleen de rechten en belangen van grote marktspelers zoals telecombedrijven erkennen, maar ook de belangen van kleine spelers zoals de auteurs, want door hun creatieve bijdrage hebben zij de samenleving veel te bieden. Als hun rechten niet meer erkend worden, dan zullen zij geen werken meer scheppen en niet meer bijdragen tot de intellectuele verrijking van onze maatschappij.

Het UNESCO-verdrag betreffende de bescherming en de bevordering van de diversiteit van cultuuruitingen¹⁶ bepaalt dat «een ruime openbare toegang tot de repertoires, met inbegrip van kleine of lokale repertoires moet worden behouden», maar ook rekening houdend met de eigenheid van het digitale tijdperk en met de directe en indirecte gevolgen voor de situatie van de auteurs en voor de culturele verscheidenheid.

Een uitbreiding van de btw-verlaging op amusementsproducten zoals muziek zou eveneens enthousiast verwelkomd worden door alle spelers van de culturele sector (industrie, radio-

¹⁶ Het Verdrag betreffende de bescherming en de bevordering van de diversiteit van cultuuruitingen – aangenomen door de Algemene Conferentie van de UNESCO op 20 oktober 2005 (terug te vinden op de website van de UNESCO op het adres: http://portal.unesco.org/culture/fr/ev.php-URL_ID=33232&URL_DO=DO_TOPIC&URL_SECTION=201.html).

omroepen, televisiezenders, distributeurs, consumenten en, in het bijzonder, de auteurs). Zeker omdat de Belgische overheid vandaag nog 21% btw heft op de prijs van een cd of een blu-ray-dvd, terwijl de btw op een concert- of bioscoopticket slechts 6% en die op de verkoop van een abonnement op digitale televisie 12,5%¹⁷ bedraagt! Een boek over Jacques Brel is aan 6% btw onderworpen omdat dat als een « cultuurproduct » wordt beschouwd, terwijl een cd met werken van diezelfde Jacques Brel niet als dusdanig wordt gezien (21% btw).

VII. Een “compensatie” door live-optredens?

Men zegt wel eens dat rechthebbenden het verlies aan inkomsten uit mechanische reproductie (CD's) “compenseren” met de opbrengst van hun liveoptredens. Dat wil zeggen: concerten en festivals.

Bekijken we echter de totale inningen voor live-uitvoeringen van lichte muziek¹⁸, dan zien we geen significante stijging die zou wijzen op een verschuiving van fysieke dragers naar live-uitvoeringen.

Wel integendeel: de totale bedragen die SABAM tussen 2005 en 2009 voor live-uitvoeringen heeft geïnd, zijn slechts matig gestegen.

¹⁷ Bijlage H van Richtlijn 92/77/EEG van de Raad van 19 oktober 1992 tot aanvulling van het gemeenschappelijk stelsel van de belasting over de toegevoegde waarde en tot wijziging van Richtlijn 77/388/EEG.

In die bijlage is een lijst van leveringen van goederen en diensten vastgelegd waarop verlaagde btw-tarieven mogen worden toegepast, en punt 7 daarvan luidt:

« Het verlenen van toegang tot shows, schouwburgen, circussen, kermissen, amusementsparken, concerten, musea, dierenhuizen, bioscopen, tentoonstellingen en soortgelijke culturele evenementen en voorzieningen. Ontvangst van radio- en televisie-uitzendingen ».

¹⁸ Zie glossarium.

Tabel 7 Geïnde bedragen voor live-uitvoeringen van lichte muziek van 2002 tot 2009 in €

Jaar	In totaal geïnde rechten
2002	8.126.275 €
2003	8.900.193 €
2004	10.266.291 €
2005	10.539.483 €
2006	10.489.829 €
2007	10.286.090 €
2008	11.219.571 €
2009	10.276.494 €

Tabel 8 Index van de geïnde rechten voor live-uitvoeringen van lichte muziek van 2002 tot 2009 in %

Jaar	Index van geïnde rechten
2002	100%
2003	110%
2004	126%
2005	130%
2006	129%
2007	127%
2008	138%
2009	126%

In 2008 blijkt de stijging iets groter. Dat komt omdat grote concerten en shows meer bezoekers lokten en doordat de ticketprijzen stegen ten opzichte van 2007.

Vergelijken we de grafieken van de muziekverkoop op de voorgaande bladzijden met de cijfers van live-uitvoeringen, dan zien we dat de inningen voor live-uitvoeringen niet omgekeerd evenredig stijgen met de daling van de mechanische reproductierechten.

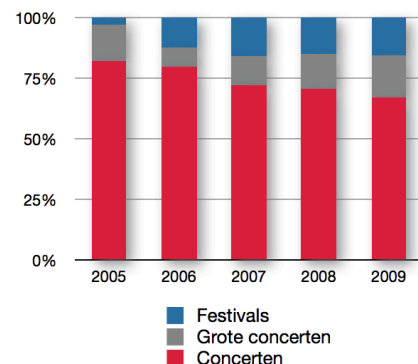
De winst van live-uitvoeringen weegt dus niet op tegen de drastisch dalende mechanische reproductierechten.

Bekijken we verder de geïnde rechten per categorie live-uitvoeringen, dan tekent zich een verschuiving af van kleinschalige concerten naar grote concerten en festivals.

Dat komt omdat de gages en de ticketprijzen voor grote concerten en festivals de laatste jaren exponentieel zijn gestegen.

Tabel 9 Geïnde rechten per categorie live-uitvoeringen: concerten, grote concerten en festivals, van 2005 tot 2009 in €^{19 20}

Jaar	Concerten	Grote concerten	Festivals	Totaal
2005	8.657.645 €	1.581.923 €	299.915 €	10.539.483 €
2006	8.358.627 €	841.558 €	1.289.644 €	10.489.829 €
2007	7.422.349 €	1.247.201 €	1.616.540 €	10.286.090 €
2008	7.941.292 €	1.608.863 €	1.669.416 €	11.219.571 €
2009	6.912.984 €	1.781.240 €	1.582.270 €	10.276.494 €

Grafiek 12 Grafiek van de geïnde rechten per categorie live-uitvoeringen: concerten, grote concerten en festivals, van 2005 tot 2009 in %

Tabel 10 Aandeel van de geïnde rechten per categorie live-uitvoeringen: concerten, grote concerten en festivals, van 2005 tot 2009 in %

Jaar	Concerten	Grote concerten	Festivals	Totaal
2005	82%	15%	3%	100%
2006	80%	8%	12%	100%
2007	72%	12%	16%	100%
2008	71%	14%	15%	100%
2009	67%	17%	15%	100%

De inningen voor grote concerten en festivals maken dus de facto een groter deel uit van het hele budget live-uitvoeringen van SABAM.

¹⁹ De cijfers van 2002 tot 2004 van SABAM zijn niet beschikbaar omdat de festivaltarieven nog niet bestonden (zie jaarverslagen van SABAM van 2002 tot 2004).

²⁰ Het bedrag dat SABAM in 2005 voor "festivals" heeft geïnd, komt niet met de werkelijkheid overeen. Een aantal festivals hebben namelijk met vertraging betaald en bovendien zijn bepaalde inningen van de ene naar de andere rubriek live-uitvoeringen verschoven door de invoering van het tarief "festivals" (zie jaarverslag van 2005).

De verschuiving naar grote concerten en festivals betekent echter dat vooral bekende artiesten en organisaties een graantje meepikken van live-uitvoeringen en zo hun verliezen qua muziekverkoop enigszins kunnen “compenseren”.

Die “compensatie” is echter heel beperkt. Stellen dat de inningen voor live-uitvoeringen de rechthebbenden een vervangingsinkomen opleveren voor de massale inkomstenderving qua muziekverkoop is dan ook veel te kort door de bocht.

VIII. De noodzaak om een evenwichtig juridisch en economisch kader te ontwikkelen

De recente verbetering van het fiscaal statuut van de kunstenaar in België (15% bevrijdende roerende voorheffing, beperkt tot een geïndexeerde eerste schijf van 50.000€)²¹, de tax shelter (waardoor ondernemingen hun winst in Belgische films kunnen investeren in ruil voor een fiscale vrijstelling)²² en de inspanningen van de verschillende Belgische overheden inzake subsidies zijn bemoedigende factoren voor de hele creatieve sector.

De investering van die subsidiënten heeft een positief hefboomeffect en brengt vaak aanzienlijke financiële nevenresultaten teweeg, die vooral in de audiovisuele sector opvallen. Het is echter contraproductief subsidies toe te kennen zonder passende maatregelen te treffen om de fundamentele oorzaken van de fysieke ineenstorting van bepaalde takken van de creatieve sector onder controle te krijgen. De regering moet de problemen die de auteurs, componisten en uitgevers schade berokkenen, bij de wortel aanpakken.

Om de innovatie te bevorderen moeten de belangen van het verleden worden afgezet tegen een visie op de toekomst.

²¹ Wet van 16 juli 2008 tot wijziging van het Wetboek van de Inkomstenbelastingen 1992 en tot instelling van een forfaitaire belastingregeling inzake auteursrechten en naburige rechten, *BS* 30.07.2008, p. 40199.

²² Art. 194ter van het Wetboek van de Inkomstenbelastingen 1992, zoals ingevoegd door art. 128 van de programmawet van 2 augustus 2002 (*BS* 29.08.2002 - errata *BS* 13.11.2002) en gewijzigd door de programmawet van 22 december 2003 (*BS* 31.12.2003) en door de wetten van 17 mei 2004 (*BS* 10.06.2004), 3 december 2006 (*BS* 27.12.2006) en 21 december 2009 (*BS* 31.12.2010).

Op het niveau van de Europese Unie heeft het Europees Parlement de richtlijn over het «Telecompakket»²³ aangenomen, die onder meer de rechten van de gebruikers beter beschermt maar de andere kant van de medaille, namelijk de vergoeding van de rechthebbenden, over het hoofd ziet.

Op 22 september 2010 werd het “Gallo-rapport”²⁴ aangenomen. Dit rapport beklemtoont dat de verdere criminalisering van internetgebruikers geen substantiële oplossing vormt, maar dat deze gezocht moet worden in de ontwikkeling van legaal online aanbod en een betere bewustmaking van het publiek. Het rapport vraagt dat een objectieve en onafhankelijke analyse van de impact wordt gedaan vooraleer enig additioneel wetgevend voorstel te formuleren.

Tenslotte keurde het Europees Parlement op 24 november 2010 de ontwerp-resolutie²⁵ over de handelsovereenkomst ter bestrijding van namaak²⁶ (“Anti-Counterfeiting Trade Agreement” of “ACTA”) goed. Deze overeenkomst wil de inbreuken op intellectuele eigendomsrechten in de digitale wereld aanpakken, rekening houdende met rechten en belangen van rechthebbenden, ISP’s en gebruikers. Ze moedigt de samenwerking tussen ISP’s en rechthebbenden, met betrekking tot relevante inbreuken in het digitale milieu, aan. Op de ondertekenende partijen rust dan ook de (mid-delen)verplichting om samenwerking tussen de verschillende belanghebbende partijen te promoten.

Verscheidene landen hebben al initiatieven inzake piraterijbestrijding, bescherming en opwaardering van auteursrechten in de digitale wereld genomen.

Bepaalde landen hebben bij wet de overheid als controlerend orgaan de mogelijkheid gegeven de individuele downloader te bestraffen. Dit is reeds het geval in Frankrijk, Groot-Brittannië, Zweden (de wet maakt het mogelijk providers te verplicht-

²³ Publicatieblad van de Europese Unie (PbEU) van 18 december 2009.

²⁴ Resolutie van het Europees Parlement van 22 september 2010 over versterkte handhaving van intellectuele eigendomsrechten in de interne markt, COM 2009 0467, voor meer informatie, zie: <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//TEXT+TA+P7-TA-2010-0340+0+DOC+XML+V0//NL>.

²⁵ Resolutie van het Europees Parlement van 24 november 2010 over de handelsovereenkomst ter bestrijding van namaak (ACTA), voor meer informatie, zie: <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//TEXT+TA+P7-TA-2010-0432+0+DOC+XML+V0//NL>.

²⁶ Voor meer informatie, zie: http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2010/april/tradoc_146029.pdf.

ten om de identiteit prijs te geven van iemand die van illegaal downloaden wordt verdacht), Nieuw-Zeeland en Maleisië. In de VS worden wetgeven- de initiatieven in deze richting genomen.

Andere landen hebben de overheid een begelei- dende rol toegedicht in het afsluiten van overeen- komsten tussen de ISP's en de rechthebbenden, zoals in Ierland, Nederland, Duitsland en Spanje.

Nog andere landen hebben ervoor gekozen de ISP's aansprakelijk te stellen voor het illegaal ge- bruik van auteursrechtelijk beschermde werken. Dergelijke initiatieven werden uitgewerkt in Italië, Taiwan en Zuid-Korea.

Er bestaat in België momenteel nog geen volledi- ge, aangepaste wetgeving over het onderwerp. Daarom is SABAM verheugd dat het debat einde- lijk op de politieke agenda is geplaatst.

IX. Het voorstel van SABAM

1. De exploitanten van beschermde inhoud op internet en de web 2.0-platformen, die rechtstreeks of zijdelings van de versprei- ding en de uitwisseling van beschermde werken profiteren, financieel te betrekken.

De auteur geniet op zijn werk exclusieve rechten. Wil men een beschermd werk op internet exploite- ren, dan is in principe dus voorafgaande toe- stemming van de auteur vereist.

Op het internet zijn tegenwoordig echter talloze beschermde werken (muziek, films, afbeeldingen, teksten, enz.) in omloop zonder toestemming en zonder vergoeding van hun auteur.

Daarom is SABAM er voorstander van om de ex- ploitanten van platformen met beschermde inhoud ertoe te verplichten om met de auteurs overeen- komsten af te sluiten zodat die laatste worden vergoed in ruil voor het verlenen van toestemming om hun werken te exploiteren.

Verplicht collectief beheer is al een afdoende op- lossing gebleken op het vlak van kabel distributie en is bij massaal gebruik van beschermde werken volledig verantwoord.

Voor de gebruiker biedt dit namelijk het voordeel dat hij maar bij één gesprekspartner hoeft aan te kloppen om de toestemming van alle rechtheb-

benden te vragen en een algemene toestemming te krijgen om uit het repertoire van SABAM te put- ten. Tevens kunnen alle gebruikers rekenen op een identieke en niet-discriminerende behande- ling.

De auteur, van zijn kant, zal meer gewicht in de schaal kunnen leggen en bijgevolg sterker staan in de onderhandelingen. Die oplossing biedt de auteur bescherming tegen de druk van de exploi- tanten en vormt dus een regeling in het voordeel van zijn belangen. Bovendien kan het publiek zo toegang krijgen tot de werken, terwijl de auteurs hun exclusieve rechten daadwerkelijk kunnen uit- oefenen en bijgevolg worden vergoed.

Het verplichte collectief beheer valt, als vorm van uitoefening van het exclusieve recht, volledig te verzoenen met de principes en doelstellingen van de internationale verdragen inzake auteursrecht, met inbegrip van de Europese richtlijnen, en het zou in de toekomst dan ook als oplossing moeten worden uitgewerkt.

2. Rekening houden met de veranderde rol van de AP's.

De huidige activiteiten van de AP's komen niet meer overeen met de activiteiten van de AP's medio jaren 1990, die als referentiemodel dienden bij het opstellen van de aansprakelijkheidsregelin- gen in de Europese richtlijn 2000/31 inzake elek- tronische handel (de zogenaamde e-commerce- richtlijn).

Een eerste element dat ten tijde van de goedkeu- ring van de e-commerce-richtlijn nog niet als dus- danig bestond, is de opkomst van breedbandin- ternet. Er is nu zelfs al sprake van ultra- breedbandinternet.

De ontwikkeling van de breedbandtechnologie heeft op internet nieuwe toepassingen – zoals VOD, internet-tv, podcasting, onbepaald downloa- den van muziek maar ook films, games, enz. – mogelijk gemaakt.

Op die manier genereren de creative contents veel internetverkeer en vanuit de samenleving is er een grote vraag, iets waarvan de providers zich terdege bewust zijn. Die contents zijn trouwens echte lokmiddelen geworden om internetabonne- menten te slijten. Daarom bieden de AP's hun klanten alsmaar grotere downloadvolumes aan en laten ze hen daar stevig voor betalen.

Economisch gesproken hebben we, sinds de e- commerce-richtlijn werd aangenomen, de omzet van de AP's aanzienlijk zien groeien en de ver-

spreiding van beschermde contents op hun netwerken een hoge vlucht zien nemen.

In die context gaan er stemmen op om de internetproviders voor hun verantwoordelijkheden te plaatsen.

SABAM staat achter de voorstellen om het sluiten van overeenkomsten met de AP's over de limieten en voorwaarden voor het gebruik van auteursrechtelijk beschermde werken op internet te bevorderen.

In het debat over piraterijbestrijding vormen de voorstellen om de internetproviders en de auteursverenigingen ertoe te verplichten om overeenkomsten te sluiten over het inbouwen van specifieke en aangepaste technische voorzieningen (zoals filtering of blokkering van bepaalde sites) al een stap vooruit.

SABAM wil echter verder gaan.

SABAM wil argumenten aanreiken in het debat over een eventuele aansprakelijkheid van de internetproviders.

SABAM vindt namelijk dat de vrijstelling van aansprakelijkheid die door de e-commerce-richtlijn aan de internetproviders is verleend, niet slaat op de activiteit van de providers zoals die vandaag wordt uitgeoefend.

Artikel 18 van de wet van 11 maart 2003²⁷ stelt een uitzonderingsstelsel in waarbij de AP's van aansprakelijkheid worden vrijgesteld:

“Wanneer een dienst van de informatiemaatschappij bestaat in het doorgeven in een communicatienetwerk van door een afnemer van de dienst verstrekte informatie, of in het verschaffen van toegang tot een communicatienetwerk, is de dienstverlener niet aansprakelijk voor de doorgegeven informatie, als aan elk van de volgende voorwaarden voldaan is:

1° het initiatief tot de doorgifte niet bij de dienstverlener ligt;

2° de ontvanger van de doorgegeven informatie niet door de dienstverlener wordt geselecteerd;

3° de doorgegeven informatie niet door de dienstverlener wordt geselecteerd of gewijzigd.

Het doorgeven van informatie en het verschaffen van toegang in de zin van het eerste lid omvatten de automatische, tussentijdse en tijdelijke opslag van de doorgegeven informatie, voor zover deze opslag uitsluitend dient om de doorgifte in het communicatienetwerk te bewerkstelligen en niet langer duurt dan redelijkerwijs voor het doorgeven nodig is.”

Opdat het verschaffen van toegang tot internet onder het voormelde artikel valt, is bovendien vereist dat de dienstverlener alleen als “tussenpersoon” optreedt.

In dat verband vloeit uit considerans 42 van de e-commerce-richtlijn voort dat de in die richtlijn bepaalde afwijkingen inzake aansprakelijkheid alleen gelden voor gevallen waarin de activiteit van de aanbieder van diensten “een louter technisch, automatisch en passief karakter heeft, hetgeen inhoudt dat de aanbieder van diensten van de informatiemaatschappij noch kennis noch controle heeft over de informatie die wordt doorgegeven of opgeslagen”.

Uit de combinatie van beide bepalingen volgt dus dat moet worden nagegaan of de dienstverlener een neutrale rol speelt, in die zin dat zijn optreden louter technisch, automatisch en passief is, wat inhoudt dat hij geen kennis noch controle heeft over de gegevens die hij laat circuleren.

Met andere woorden: indien wordt aangetoond dat de AP's kennis of controle zouden hebben over de informatie die op hun netwerk circuleert, dan zou hun activiteit niet meer louter passief zijn en zouden zij niet meer van het stelsel van vrijstelling van aansprakelijkheid mogen genieten zoals bepaald in de e-commerce-richtlijn.

Kortom:

het is nu hoog tijd om toe te geven dat de collectieve beheersvennootschappen licentieovereenkomsten moeten kunnen sluiten met AP's waarvan de activiteit niet louter passief meer is. Wordt er geen overeenkomst bereikt, dan moeten zij die activiteit kunnen laten verbieden.

Redelijkerwijze mag immers worden aangenomen dat het evenwicht – tussen de rechten van de scheppende kunstenaars en die van de providers – waarop de beginselen van het auteursrecht gebaseerd zijn, bedreigd wordt als die nieuwe spe-

²⁷ Wet van 11 maart 2003 betreffende bepaalde juridische aspecten van de diensten van de informatiemaatschappij, tot omzetting van richtlijn 2000/31, BS 17.03.2003.

lers niet meewerken aan een evenwichtige verdeling van de inkomsten uit de vraag naar cultuurproducten. De licenties die aldus zullen moeten worden aangegaan, zullen tot doel hebben de rechthebbenden rechtvaardig te vergoeden voor het gebruik van hun werken op grond van hun exclusieve rechten.

Dat neemt niet weg dat het goed zou zijn in de e-commerce-richtlijn bepaalde aanpassingen door te voeren om voor iedereen een stabiel en duidelijk rechtskader te garanderen, aangezien de

daarin bepaalde vrijstellingen van aansprakelijkheid berusten op technische, economische, politieke, industriële en maatschappelijke overwegingen die thans achterhaald zijn. Bovendien werd bij de goedkeuring van de e-commerce-richtlijn erkend dat die bewust een onvolledig en voorlopig karakter had. De inhoud ervan kon dus veranderingen ondergaan als de context wijzigde en er zich bijvoorbeeld nieuwe technologische ontwikkelingen voordeden.

Conclusies

De Access Providers verschaffen hun abonnees toegang tot illegale bestanden en boeken hierdoor riante omzetten, terwijl tegelijk een beperkt legaal aanbod en een algemene inkomstendaling van de muziek- en de audiovisuele sector op te tekenen vallen.

Op internet zijn massaal beschermde werken in omloop en komen er alsmaar nieuwe bedrijfsmodellen en diensten bij die creative contents aanbieden. De inkomsten van de auteurs verkeren in vrije val, vooral in de muziek- en de audiovisuele sector. De omzet van de fysieke sector gaat er sterk op achteruit. Het legale aanbod aan creatieve inhoud op internet neemt weliswaar toe maar compenseert de ineensinking van de fysieke markt niet.

SABAM staat achter technologische ontwikkeling en moedigt ze aan maar wijst ook op de potentiële uitwassen. Breedbandinternet en de forfaits die zonder volumebeperking toegang tot internet verschaffen vergemakkelijken en bevorderen zelfs het aanbieden, verspreiden, downloaden en kopiëren van illegale bestanden ten voordele van de AP's.

Hoewel piraterij in geen enkele andere bedrijfstak wordt getolereerd, heeft zij in de sector van de intellectuele eigendom een onrustwekkende omvang aangenomen.

In die context pleit SABAM voor het verplicht collectief beheer, dat een vorm van uitoefening van het exclusieve recht is, om de exploitanten van beschermde inhoud op internet en de web 2.0-platformen, die rechtstreeks of zijdelings uit de verspreiding en de uitwisseling van beschermde werken profijt halen, financieel te betrekken.

Met andere woorden: SABAM stelt voor dat de wetgever de exploitanten van beschermde inhoud op internet en de web 2.0-platformen verplicht om met de auteurs overeenkomsten te sluiten zodat die laatste worden vergoed in ruil voor het verlenen van toestemming om hun werken op internet te exploiteren.

Voorts rechtvaardigt het feit dat de activiteiten van de AP's zich hebben ontwikkeld tot een rol die niet meer louter passief is, dat er met hen overeenkomsten worden gesloten over de limieten en voorwaarden van internetgebruik en dat het stelsel van vrijstelling van aansprakelijkheid van de AP's in vraag wordt gesteld.

Ook is het legitiem dat de AP's, waarvan het doorgeven van creative contents op internet hun belangrijkste verkoopargument is, een rechtvaardige vergoeding betalen voor de verspreiding en exploitatie van beschermde werken op internet.

Bovendien wenst SABAM dat de AP's voor een bedrijfsmodel kiezen waarbij de vergoedingen niet aan de consument worden doorgerekend en de rechten van de internetgebruikers niet worden beknot.

Per slot van rekening zal de eerbiediging van het auteursrecht door de grootste gebruikers bijdragen tot het behoud van de culturele diversiteit, wat iedereen ten goede zal komen.

Het is dus dringend nodig duidelijk de waarde van de scheppende kunst, de legitimiteit van het auteursrecht in het digitale tijdperk en uiteraard het principe van het exclusieve recht opnieuw te bevestigen. Bij het aanbieden en gebruiken van werken via internet zou het auteursrecht en het recht van de kunstenaars in het algemeen in acht moeten worden genomen. Gratis cultuur is een illusie en volksverlakkerij. Wanneer projecten worden opgezet om het culturele aanbod te ontwikkelen of aan te moedigen, zou logischerwijze in de eerste plaats in creative content moeten worden geïnvesteerd. Het werk en de rol van kunstenaars moeten naar waarde worden geschat. De ontwikkeling van digitale technologieën dient samen te gaan met de bescherming van kunst en de rechten van de kunstenaars.

Om de creatieve markt op internet weer in balans te brengen moet het bestaande systeem derhalve niet alleen aangepast worden maar moeten ook nieuwe wegen worden ingeslagen, zowel nationaal als Europees. Daarvoor is het onontbeerlijk een duidelijk en stabiel rechtskader te scheppen en daar ervaren spelers uit de sector bij te betrekken die de parlementaire debatten een meerwaarde kunnen verlenen en ze ongetwijfeld zullen helpen vooruitgaan.

De creatieve wereld, en in het bijzonder de duizenden kunstenaars die bij SABAM verenigd zijn, zijn zich bewust van de uitdagingen in de 21e eeuw. Zij willen ze aangaan om een rechtvaardiger evenwicht tussen de belangen van de auteurs, die van de consumenten en die van de andere spelers te bereiken.

Glossarium

AP: Access Provider.

De wet op de elektronische handel van 11 maart 2003 onderscheidt drie categorieën ISP's (Internet Service Providers), ook wel dienstverleners die als tussenpersoon optreden genoemd, en maakt bepaalde verschillen in de vrijstelling van aansprakelijkheid.

De wet onderscheidt enerzijds de "mere conduit" (doorgeefluik) van creatieve inhoud (art. 18), wat inhoudt dat de « doorgever » of AP niet aansprakelijk is als:

- het initiatief voor de doorgifte niet bij de dienstverlener ligt,
- de ontvanger niet door de dienstverlener wordt geselecteerd,
- de doorgegeven informatie niet door de dienstverlener wordt geselecteerd.

Voorts onderscheidt zij de tijdelijke opslag (caching) (art. 19). De « aanbieder van caching » is vrijgesteld indien:

- hij de informatie niet wijzigt,
- hij de toegangsvoorwaarden voor de informatie in acht neemt,
- hij de regels betreffende de bijwerking van de informatie naleeft,
- hij niets wijzigt aan het rechtmatige gebruik van technologie,
- hij prompt handelt om de opgeslagen informatie te verwijderen zodra hij er daadwerkelijk kennis van heeft dat de informatie verwijderd werd van de plaats waar zij zich oorspronkelijk in het net bevond.

En ten slotte hosting (host-diensten) (art. 20). De aanbieder van hosting (« hoster ») is van aansprakelijkheid vrijgesteld als:

- hij niet daadwerkelijk kennis heeft van de onwettige activiteit of informatie,
- hij de onwettige inhoud waarvan hij kennis heeft, onmiddellijk verwijderd.

Auteur: in de ruime of juridische zin van het woord (zoals in « auteursrecht » of « auteursvereniging »): de maker van een werk, zoals de componist, de tekstschrijver, de scenarioschrijver, de regisseur, de schilder, de fotograaf en de humorist.

In de enge zin: auteur van teksten (bijvoorbeeld liedjesschrijver, romancier, dichter).

BAF: Belgian Anti-piracy Federation, een door Belgische videoproducenten opgerichte vzw. De BAF heeft haar activiteiten uitgebreid tot de bestrijding van namaak en het illegaal kopiëren van films, muziek en games in België en Luxemburg.

BEA: Belgian Entertainment Association, de beroepsvereniging van de Belgische games-, muziek- en video-industrie.

BitTorrent: protocol om peer-to-peer bestanden uit te wisselen en te delen.

Breedband: (van het Engelse broadband) slaat op internet-aansluitingen met een hogere capaciteit dan die van analoge

verbindingen via modem (doorgaans: 56 kilobits per seconde) en die van digitale ISDN-verbindingen (doorgaans 1x of 2x 64 kilobits per seconde). De aangekondigde opvolger van breedband is ultrabreedband.

BS: Belgisch Staatsblad.

BSA: Business Software Alliance. Verbond van bedrijven dat werd opgericht om de doelstellingen van de software-industrie en producenten van computeruitrusting te promoten. Zij spant zich in ter bevordering van de wettelijkheid en veiligheid van de digitale omgeving.

BTW: Belasting over de toegevoegde waarde.

Componist: de persoon die een muziekwerk geschreven/gecomponeed/ gemaakt heeft.

Concerten: alle live-uitvoeringen die niet als groot concert of « gekwalificeerd » concert en festival worden beschouwd. Het gaat om kleine concerten die bijvoorbeeld plaatsvinden in concertzalen als de Botanique of de Ancienne Belgique.

Downloaden: inhoud van internet afhalen.

EEG: Europese Economische Gemeenschap.

EU: Europese Unie.

Festival: organisatie van een doorlopende reeks concerten, gegeven door verschillende artiesten met elk hun eigen programma. Een festival heeft een rode draad, is begrensd in tijd en ruimte, en vindt jaarlijks plaats op dezelfde plek (minstens twee edities). De evenementen die er plaatsvinden op verschillende dagen met minstens 60% van hetzelfde programma en de concerten met een of meer voorprogramma's worden niet als festival beschouwd.

Grote concerten of "gekwalificeerde" concerten: concerten waarvan de ontvangsten minimaal 100.000€ bedragen en waarvan de uitvoerders minstens 60% van de uitgevoerde werken zelf hebben geschreven.

IFPI: International Federation of the Phonographic Industry / Fédération Internationale de l'Industrie Phonographique. Internationale organisatie die de rechten van de platenindustrie over de hele wereld verdedigt.

Inhoudaanbieder: natuurlijke persoon of rechtspersoon die via gelijk welk elektronisch middel, waaronder internet, informatie en opvoedkundige of creative contents aan het publiek ter beschikking stelt.

Inning: invordering van auteursrechten.

ISPA: acroniem van Internet Service Providers Association. De Belgische vereniging van internetproviders. Deze onafhankelijke vzw heeft tot doel de belangen van de Belgische internetaanbieders te verdedigen en nieuwe internetdiensten te promoten.

Kabelmaatschappij: rechtspersoon die instaat voor de gelijktijdige, ongewijzigde en integrale doorgifte van televisie- of radioprogramma's die voor ontvangst door het publiek bestemd zijn.

Lichte muziek: niet-klassieke muziek, zoals jazz of poprock.

Live-uitvoeringen: verzamelnaam van concerten, grote concerten (of « gekwalificeerde » concerten) en festivals.

Mechanische reproductierechten: alle rechten verbonden aan andere dan grafische (papieren) reproducties waarmee een auteur zijn werken aan het publiek kan meedelen. Alle rechten die voortvloeien uit de verkoop van fysieke dragers, dat wil zeggen de offlinesector, in tegenstelling tot de online-sector (internet).

Offline: fysieke dragers, niet online.

Online: op internet.

Online verspreide creatieve inhoud: contents en diensten zoals muzieknummers, audiovisuele werken (films, videoclip, enz.), games, onlinepublicaties, door gebruikers aangemaakte educatieve contents.

P2P: afkorting van peer-to-peer, afgeleid van het Engelse woord peer, wat gelijke betekent. In een peer-to-peernetwerk wordt informatie gratis uitgewisseld tussen individuele computers onderling. Dit netwerkmodel sluit aan bij het client-servermodel, alleen is hier elke client ook een server. Peer-to-peer kan gecentraliseerd zijn (de verbindingen verlopen via een tussenserver) of gedecentraliseerd (de verbindingen lopen rechtstreeks). Hiermee is het mogelijk bestanden te delen.

Podcasting: beschikbaarstelling van audio- of videobestanden op internet om ze te laten beluisteren, bekijken of downloaden.

Premium: geluidsdragers die ofwel cadeau worden gedaan bij een ander product, ofwel door hun vormgeving een publicitair, promotioneel of informatief karakter hebben.

Rechthebbende: houder van een recht op een beschermd werk.

Repartitie: uitbetaling van de auteursrechten aan de rechthebbenden.

Retouren: onverkochte exemplaren.

SABAM: Belgische Vereniging van Auteurs, Componisten en Uitgevers. Collectieve beheersvennootschap: zij int auteursrechten en keert de in binnen- en buitenland geïnde rechten aan haar leden uit. Website: www.sabam.be.

Streaming: is een Engelse term voor het afspelen van hoofdzakelijk audio- of videodatastromen (bijvoorbeeld video-on-demand) die op internet worden aangeboden. Het verschil met het downloaden van bestanden is dat daarbij eerst alle gegevens van een muzieknummer of een videofragment moeten worden binnengehaald voordat het beluisterd of bekeken kan worden.

Uitgever: natuurlijke persoon of rechtspersoon die op grond van een contract exploitatierechten op een auteursrechtelijk beschermd werk geniet, krachtens zijn contractuele verplichtingen het werk reproduceert en in omloop brengt, en in ruil daarvoor een overeengekomen deel van de auteursrechten ontvangt.

UNESCO: United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization. Gespecialiseerd agentschap van de Verenigde Naties.

Uploaden: inhoud online plaatsen.

Vennootschap voor het collectief beheer van auteursrechten: dit is een vennootschap waardoor auteurs hun rechten collectief laten beheren. Als tussenschakel tussen de auteurs en de producenten van auteursrechtelijk beschermde werken maken deze vennootschappen het voor de auteurs een stuk makkelijker om hun rechten daadwerkelijk uit te oefenen, en bevorderen zij de legale exploitatie van de werken door het beheer ervan te centraliseren. Door het gecentraliseerd beheer kunnen de juridische procedures met het oog op exploitatie van de werken door derden snel en uniform worden afgehandeld en kunnen de inspanningen om de auteursrechten te doen naleven, worden geconcentreerd. Daaraan valt toe te voegen dat SABAM de werken van haar auteurs documenteert om ten volle haar opdracht te kunnen vervullen. Die bestaat erin auteursrechten te innen en die aan de auteur uit te keren telkens als een werk van haar repertoire uitgevoerd, gereproduceerd of openbaar uitgezonden wordt. Meestal ondersteunen de collectieve beheersvennootschappen de schepping van kunst door financiële steun te verlenen aan culturele doeleinden.

Versnippering van het repertoire: De informatie- en communicatietechnologieën dragen ertoe bij dat het gebruik van werken de nationale grondgebieden overstijgt. Daarom vaardigde de Europese Commissie op 18 mei 2005 een Aanbeveling betreffende het collectieve grensoverschrijdende beheer van auteursrechten en naburige rechten uit²⁸. Die Aanbeveling voorziet expliciet in de mogelijkheid van terugtrekking uit het klassieke netwerk van collectief beheer van onlinerechten voor multiterritoriaal gebruik en is zo de aanzet geweest tot een fragmentering van het repertoire. De Aanbeveling leidt naar een licentie per repertoire in plaats van een licentie voor het

²⁸ Aanbeveling van de Commissie 2005/737/EG van 18 mei 2005 betreffende het collectieve grensoverschrijdende beheer van auteursrechten en naburige rechten ten behoeve van rechtmatige onlinemuziekdiensten, Publicatieblad van de Europese Unie nr. L276/54 van 21 oktober 2005.

gebruik van het wereldrepertoire op een nationaal grondgebied, waardoor het voor kleine repertoires moeilijk wordt om nog eerlijk te worden vergoed.

VOD: Video-on-demand, systeem van video op aanvraag.

Web 2.0-platformen: geheel van toepassingen en nieuwe gebruiken van internet op basis van technologieën die internet interactief moeten maken en berusten op de verspreiding of uitwisseling van contents die door de internetgebruikers zelf zijn aangebracht.

Wederkerigheidscontract: het contract waarbij SABAM aan een buitenlandse auteursvereniging opdracht geeft om op haar grondgebied auteursrechten voor de leden van SABAM te innen en waarbij SABAM, omgekeerd, de rechten voor de buitenlandse vereniging in België int.

WIPO: World Intellectual Property Organization.